

Handläggare: Lisbeth Westerlund
Telefon: 08-508 25 016

Till
Socialtjänstnämnden

Rättvisemärkning av krogar som inte diskriminerar Svar på motion av Ann-Margarethe Liv (v) och Jackie Nylander (v)

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på motionen
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen.

Dag Helin

Eddie Friberg

Sammanfattning

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att i samverkan med socialtjänstförvaltningen och berörda intresseorganisationer ta fram ett förslag till ”rättvisemärkning” av krogar.

Det är angeläget att diskriminering inte förekommer på stadens restauranger. Frågan är sedan länge uppmärksammas och ett aktivt arbete mot diskriminering pågår. Kommunfullmäktige har tydligt markerat stadens uppfattning i gällande riktlinjer för serveringstillstånd. Det finns lagstiftning om diskriminering som alla ska följa. En ”rättvisemärkning”

skulle kunna få legitimitet om branschen själv utvecklar regelverket för denna utifrån gällande lagstiftning.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialtjänstnämnden för yttrande remitterat motion om rättvisemärkning av krogar som inte diskriminerar från Ann- Margarethe Liv (v) och Jackie Nylander (v). Remisstiden går ut den 28 september 2007.

Ärendet har även remitterats till stadsdelsnämnderna Södermalm, Norrmalm, Hässelby-Vällingby och Kista-Rinkeby samt till kommunstyrelsens handikappråd (KHR), De Handikappades Riksförbund (DHR), Antidiskrimineringsbyrån i Stockholm, Diskrimineringsombudsmannen (DO), Handikappombudsmannen (HO), Riksförbundet för sexuellt likaberättigande (RFSL), Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HOMO), Krogkoll, Ungdomar mot rasism, Handelskammaren, Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare (SHR) och Integrationsberedningen.

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom kansliavdelningen.

Motionen i sammanfattning

I motionen framförs att det behövs ändrade attityder, tuffare regler och hårdare kontroll men också bra förebilder för att få bort diskrimineringen på krogarna. Motionärerna föreslår att staden inför en "rättvisemärkning" av krogar som visar att de inte diskriminerar. Med en tydlig varudeklaration av krogarna ska både medborgare och turister på ett enkelt sätt kunna välja restauranger som välkomnar alla gäster. En "rättvisemärkning" kan också fungera som god marknadsföring för krogarna och bidra till ändrade attityder.

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att i samverkan med socialtjänstförvaltningen och berörda intresseorganisationer ta fram ett förslag till rättvisemärkning av krogar.
2. Kommunstyrelsen avsätter medel i budgeten för kommande år för att införa "rättvisemärkning" av krogar i Stockholms stad.

Förvaltningens synpunkter

Det är angeläget att diskriminering inte förekommer på stadens restauranger. Frågan är sedan länge uppmärksammat och ett aktivt arbete mot diskriminering pågår. Förvaltningen anser emellertid att det i första hand är en fråga för restaurangbranschen att utveckla ett system för "rättvisemärkning" av krogar. Det finns lagstiftning om diskriminering som alla ska följa. En "rättvisemärkning" skulle kunna få legitimitet om branschen själv utvecklar regelverket för denna utifrån gällande lagstiftning. Krogarna behöver själva vara överens om vikten av att införa en "rättvisemärkning" för att en sådan ska få någon verklig effekt.

De nya riktlinjerna för serveringstillstånd som antogs av kommunfullmäktige under 2005 med krav på tillståndshavaren att följa gällande lagar mot diskriminering, är en tydlig signal från staden att diskriminering inte får förekomma på restaurangerna. Det är viktigt att följa upp att de nya riktlinjerna får genomslag. Vid en fällande dom enligt brottsbalken att en restaurang diskriminerat besökare uppmärksammas detta och utredning om eventuella åtgärder enligt alkohollagen inleds.

Kommunfullmäktige beslutade den 7 juni 2005 om kompletterande riktlinjer för serveringstillstånd (utlåtande 2005:99 och utlåtande 2005:105) som innebär att tillståndshavaren åtar sig att se till att överträdelser mot gällande lagar mot diskriminering inte förekommer inom sin verksamhet samt markerar att överträdelser kan leda till indragning av tillståndet. Vidare beslutades att där så är påkallat ska villkor meddelas för restauranger som kommer ifråga för serveringstid efter kl. 01.00, att tydliga och väl synliga skyltar som anger för köande vilka olika insläppsregler som gäller, sätts upp vid entrén. Polismyndigheten har efter att staden informerat om kommunfullmäktiges beslut om kompletterande riktlinjer, ändrat sina rutiner vid anmälan om diskriminering. När en person ringer in en anmälan sänder polisen personal till platsen i syfte att säkra bevisning. Tidigare har de bara tagit upp anmälan, vilket gjort bevisläget mycket svårt.

De nya riktlinjerna är en viktig markering från stadens sida att inga former av diskriminering accepteras. De sätter frågan i fokus och skapar förutsättningar för att sätta mer styrka bakom orden. De nya riktlinjerna bör på sikt kunna hjälpa den enskilde individen som blir diskriminerad på krogen. En viktig faktor för hur framgångsrikt arbetet blir är hur domstolarna kommer att se på tillämpningen av alkohollagen vid diskriminering (meddelande av villkor och sanktioner). För att ingripa med en åtgärd mot en tillståndshavare krävs en lagakraftvunnen dom.

Förvaltningen medverkar i STAD-utbildningen i ansvarsfull alkoholservering som pågått sedan 1995 (STAD – Stockholm förebygger Alkohol- och Drogproblem). Utbildningen riktar sig främst till serveringspersonal men även till krögare, vakter och annan restaurangpersonal. I utbildningen ingår ett särskilt utbildningspass om diskriminering.

Kommunstyrelsen fick i samband med beslutet om nya riktlinjer för serveringstillstånd den 7 juni 2005 i uppdrag att tillskriva regeringen om en översyn av alkohollagen så att laglighet kan säkerställas vid införande av antidiskrimineringsvillkor och villkor för insläppsregler vid tillståndsgivningen av serveringstillstånd. Efter att staden skrivit till regeringen beslutade denna att frågan om diskriminering skulle ingå i den så kallade Tillsynsutredningens uppdrag. Tillsynsutredningen, som ser över tillsynen inom socialtjänsten, överlämnade under 2006 delbetänkandet Ansvarsfull servering – fri från diskriminering, SOU 2006:56. Socialtjänstnämnden lämnade den 21 november 2006 yttrande över delbetänkandet.

Tillsynsutredningen har utrett möjligheterna att som villkor för att få serveringstillstånd ställa krav på utbildning av tillståndshavare, serveringsansvarig personal eller andra som arbetar på serveringsställen. Utredningen har också haft i uppdrag att lämna förslag på hur diskriminering på serveringsställen ska förhindras eller försvåras genom ändringar i alkohollagen och att uppmärksamma möjligheterna att genom utbildningsinsatser motverka diskriminering.

Utredningen föreslog att ett krav för att kunna beviljas serveringstillstånd ska vara att sökanden har genomgått viss föreskriven utbildning och har avlagt ett prov med godkänt resultat. Vid tillfälliga tillstånd till slutna sällskap ska dock tillstånd kunna meddelas enligt de regler som idag gäller för sådana tillstånd. Utredningen framhöll att det arbete som påbörjats med STAD-modellen (STAD – Stockholm förebygger Alkohol- och Droget problem) bör fortsätta. Statens folkhälsoinstitut och länsstyrelserna föreslogs få i uppdrag att även fortsättningsvis tillhandahålla utbildning i ansvarsfull alkoholservering enligt STAD-modellen.

Utredningen föreslog vidare att det vid upprepad diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder ska vara möjligt att återkalla serveringstillstånd som tillåter servering till allmänheten.

Socialtjänstnämnden tillstyrkte förslaget att i alkohollagen införa utbildningskrav i ansvarsfull alkoholhantering enligt STAD-modellen vid ansökan om serveringstillstånd. Nämnden framhöll vidare att det även är viktigt med de föreslagna kraven på utbildning i företagsekonomi, rättsregler och hur man kan motverka brottslighet vid serveringsställen. Det är angeläget att den som har serveringstillstånd och driver en restaurang har tillräcklig kompetens för att bedriva företagsamhet inom detta komplexa område som ställer stora krav både på kunskaper och lämplighet.

Ärenden om diskriminering regleras i annan lagstiftning och har hittills blivit aktuella för sanktioner enligt alkohollagen då domstol meddelat dom enligt brottsbalken. Socialtjänstnämnden framhöll i sitt yttrande att förslaget inte är genomtänkt att ändra alkohollagen så att ansvaret flyttas över till kommunerna för denna mycket betydelsefulla samhällsfråga där berörda myndigheter hittills inte varit framgångsrika.

Det finns all anledning att aktivt motverka den diskriminering som människor utsätts för i samhället, även på restauranger. Men det ska ske på ett rättssäkert sätt och av de myndigheter som har i uppdrag att utreda huruvida ett sådant brott har begåtts. Kommunerna kan aktivt medverka till ökad kunskap på området genom att, som utredaren även föreslog, i utbildning riktad till branschen ta upp frågan om diskriminering.

Förvaltningen anser att det vore värdefullt att genomföra en vetenskaplig studie om diskriminering på stadens restauranger inom ramen för STAD-samarbetet. En sådan studie har tidigare gjorts inom STAD vad gäller berusning och underåriga. Branschorganisationerna och krögarna i tillståndsenhetens branschråd har framfört ett sådant önskemål

med avsikt att skapa en trovärdig bas för det gemensamma arbetet mot diskriminering. Restaurangbranschens företrädare har en bristande tilltro till den studie som juridikstuderande genomförde för något år sedan och som ibland åberopas för att påvisa att diskriminering förekommer på krogarna. Frågan om finansiering av en sådan studie måste dock lösas, förvaltningen har ingen möjlighet att finansiera en eventuell studie.

Sammantaget anser förvaltningen att det är angeläget att ett aktivt arbete bedrivs mot diskriminering i samhället. Frågan om diskriminering på stadens restauranger är sedan länge uppmärksammas och ett aktivt arbete mot diskriminering pågår. Branschen måste själv ta ansvar för att följa gällande lagstiftning. Att införa en "rättvisemärkning" är en fråga som krögarna själva skulle kunna göra om de bedömer att behovet finns. Som tidigare nämnts har kommunfullmäktige tydligt markerat stadens uppfattning i gällande riktlinjer och förvaltningen arbetar aktivt med frågan bl.a. inom STAD-utbildningen och vid överläggningar i tillståndsenhetens branschråd.

Stadens riktlinjer för serveringstillstånd ändrades för två år sedan med syfte att öka möjligheterna att ingripa mot diskriminering. Staden har även påtalat behovet av ökade insatser mot diskriminering på restauranger för regeringen. Förvaltningen anser att det vore värdefullt att genomföra en vetenskaplig studie om diskriminering på stadens restauranger inom ramen för STAD-samarbetet om finansieringen av studien kan lösas. Frågan om diskriminering väcker naturligt starka känslor och önskemål om insatser för att förhindra att enskilda utsätts för kränkande behandling. Det är angeläget att de insatser som görs får genomslag och att det förebyggande arbetet genom utbildningsinsatser kontinuerligt fortsätter.

Bilaga

Motion om rättvisemärkning av krogar som inte diskriminerar från Ann- Margarethe Liv (v) och Jackie Nylander (v)